

המפלת התיכה פרק שלישי נדה

כ"ט.

עין משפט
נר מצוה

פ ד ב ג מ פי" מהל'
אוסריו בימי הל"י וע"ש
ממ לאון קול טו"ש יוד'
פי קול טו"ש יוד'
פי ד מ"י ע"ש הל"י ע"ש
פי ע"ש טו"ש ע"ש טו'
פי ה מ"י פי" מהל'
מחומר פכתי הל" י:
פ ו מ"י פי" מהל' איסורי
צולה הל"י ע"ש:
פ ז מ"י פי" מהל'
מחומר פכתי הל" י:
פ ח מ"י פי" מהל'
צבורות הל"י ע"ש וע'
בהשגות וע"ש ממ עין יוד'
טו"ש יוד' מינן עטו ע"ש
ד:

תוס' הרא"ש

ר' יוסי אומר משיבא תתקנו
מאי קאמר. פירשי' וכו' ס"ד
דמסורס ברובא לא ילוד
הוא ומפרש רב פפא ר' יוסי
איוקא דתי"ק קאי הא
דקאמר דתתקנו הראש
פוטרי קאמר ר' יוסי משיבא
רובו תתקנו דאפילו תתקנו
בני רובא ומיהו גב
במסורס נמי הוי כילוד
דברבו ורב וכו' פיריך ליה
לרב פפא דמשמע ליה
(כלומר דלפי דברי רב פפא
ר' יוסי לא קאי איוקא)
דע"כ ר' יוסי לא קאי
איוקא דתי"ק דאי"כ הו"ל
למירא אפי' תתקנו עד
שיבא רובו אבל מדקאמר
משיבא משמע שבא להקיל
דבבל הוי לידה טפי
ואיתמיא ר' יוסי
מאזר דקאמר ת"ק יצא
מחוק מסורס משיבא רובו
(כלומר אלא) [במין] ס"ד
מעיקרא מקמי דרייק רב
פפא קאמר ר' יוסי משיבא
תתקנו אז מהני רוב אבל
מסורס לא מהני רוב אי"כ
אז לא בא ר' יוסי להקיל
והו"ל למירא עד שיבא
רובו תתקנו. וי"ל דהא לא
קשה ליה משום ד' ר' יוסי
לא קאי אמאי דקאמר תת"ק
(כלומר) דלפי פשט הברייתא
מקמי דאירי רב פפא דתי"ק
אירי במחוקין [ואן] מסורס
משיבא רובו הוי זה כילוד
קאמר ר' יוסי אני אומר
דוקא משיבא רובו תתקנו
אבל רב פפא משיבא דברבו
תי"ק הא תתקנו הראש פוטרי
אי איתא ד' ר' יוסי (אחא)
עלה] קאי הר"ל למירא עד
שיבא רובו תתקנו הילכך
משני רב זבד ר' יוסי אומר
משיבא תתקנו לחיים דהיינו
משיבא רוב ראשו ומיקל ר'
יוסי וחשיב ליה בקל ילוד
טפי מתי"ק. ולא כמו
שפיר"ח מחיים בר קיימא
אבל בנפל אין הראש פוטרי
דלפי [וה] אמאי איתותב
שמואל בבכורות דקאמר
אין הראש פוטרי בנפלים
בפ' יש בכור הא איכא ר'
יוסי והא דקאי כותיה:
תשב לזכר ולנקבה ולנדה.
ותיהמא אמאי תשב שבויעם
לנקבה והא ספק ספיקא
הוא דשמא לא לידה ואת"ל
לידה אימור זכר הוא
ובפ"ק דב"ק משמע שיש
לנו להקל בספק ספיקא גבי
שליא שיצתה מקצתה ביום
הראשון וי"ל דאי"כ אם
תראה ביום ל"ד ותחזור
והראה ביום מ"א אמרינן
בבבאי דמשום חששא דוכר
מקלקלת עד יום מ"ח
ואמאי (לא) הוה מקלקלת
דשמא לא לידה כלל ואת"ל
לידה אימור נקבה הוא
אלא דואי לא אמרינן הא
תראת חששא דוכר

ה"נ אמר רב פפא בתנאי יצא מחוהך או מסורס בו' מאי קאמר.
דאין סברא דכרוז שלס ומסורס או כרוז כתיקו ומחוקך
לא הוי לרבי יוסי כילוד וקאמר רב פפא דגרסינן צברייתא מחוקך
ומסורס הא מחוקך וילא תתקנו הראש פוטרי ולרבי יוסי אין הראש
פוטרי והיינו פלוגתיהו דרבי יוחנן
ורבי אלעזר: **מבבב** דבמסורס
רובו נמי י"א פוטרי. ואת"ל ודלמא ר'
יוסי אתא למימר דלפי' תתקנו צעיני
רוז ואין הראש פוטרי וה"ה דבמסורס
נמי סגי כרוז וי"ל דל"כ הוה ליה
לרבי יוסי למימר אפילו תתקנו עד
שילא רובו והוה משמע שכל להחמיר
לך משני רב זבד מדקאמר וי' משיבא
רוזו תתקנו ולא קאמר עד שילא
משמע דרבי יוסי כל להקל וה"ק י"א
מחוקך מסורס ר' יוסי שילא רובו הא
תתקנו הראש פוטרי ור' יוסי מקיל
וקאמר (או עד שילא) תתקנו לחיים
פירוש מה שחשוב חיים דהיינו רוב
ראש למפרש צברייתא כנסמוך ר'
יוסי אומר משיבא רוב ראשו ורבינו
זננאל פירש לחיים צר קיימא דדוקא
צר קיימא הראש פוטרי ר' יוסי לא
בנפלים וקשה אי"כ אמאי איתומב
שמואל פרק יש בכור (בכורות דף טו):
כיון דרבי יוסי קאי כוומיה:
תשב לזכר ולנקבה ולנדה. וע"ג
דהוי ספק ספקא משום
לנקבה דאי מטהרת לה טומאת
נקבה משום ספק ספקא הכי נמי
נקבה אם רלתה בל"ד ומ"א מספק
ספקא ולא נחוש לזכר והוי מרי קולי
דסתמן אהדי אודפרשינן לעיל (ט)
(ד' כד): ומיהו צנועה צננ' מחמירינן
לע"ג דליכא כונה ספיקי:
ןןן הואי' ויא' מנפה. וכגון שלא
שטהה בהמה צנוח לחס
שטהה אימור טנפה וילדה:
אימר

לחלק. הילכך אי לוחי ה"א ואם לא נמנענו טומטוס אכל הכא מדה"ל
למכתב אדם משלחו וכתיב זכר ונקבה ש"מ לדרשא: ואפילו הראש
עמסה. למחוקך קאי דהיכא דילא מחוקך אפי' יאל הראש אין חשוב
ולד עד שילא רובו: **אין הראש פוטרי בנפלים**. יאל ראש הנפל כגון
יולדת תאומים לשבעה אחד נגמרה
זרמיה ואחד לא נגמרה זרמיה וילא
ראש הנפל והחזירו ואח"כ יאל אחיו
הוי ככור לכהן שאין ראש הנפל פוטרי
את הצא אחריו וכו' הבכורה ורבי
אלעזר"י אית ליה דשמואל: **באפי**
נפשיה. ולא אמתימין. ואיכא צייניהו
מאן דמתני לה אמתימין משמע
דלמחוקך קאי פליגי ואיכא למימר
דלמחוקך דבשלם אפי' ר' אלעזר"י מודה
דלית ליה דשמואל ומאן דמתני לה
באפי נפשיה משמע דששלם נמי פליגי
ובדשמואל: **אין הראש כרוז אכריס**.
יאל הראש אינו כילוד. ובנפל קאי דאי
צנן קיימא ליכא למ"ד דהא מתנימין
היא וכו'. יאל כדרבו משיבא רוב ראשו:
תתקנו. ראש יאל תחלה וקאמר דבעינן
רובא וקשיא לר' יוחנן: **מאי קאמר**.
רבי יוסי משיבא תתקנו ס"ד דמסורס
כרוזא לאו ילוד הוא: **מחוקך**
ומסורס. מחוקך ודך מרגלותיו:
הא תתקנו. דךך ראש אפי' מחוקך
הראש פוטרי: רובו תתקנו. מתייהו
צעינן במחוקך: **מספקי לה רב זבד**.
לתינואל דמתרענין אליבא דרבי יוסי:
מכלל דמסורס רובו נמי לא פטרי.
בתמיה. כיון דרבי יוסי נמי לאו דליוקא
קאי אלא אדקמני בגווה יאל מחוקך
ומסורס משיבא רובו ועלה קאי דרבי
יוסי ואמר לע"ג דנפיק רובו צעינן
נמי תתקנו מכלל דמסורס רובו נמי
לא פטרי בתמיה: **אלא אמר רב זבד**.
רבי יוסי דליוקא דתי"ק קאי דלמיר
הא תתקנו הראש פוטרי וע"ג
דמחוקך וקאמר ר' יוסי אין הראש
פוטרי אלא שילא תתקנו וכשאר ולדות
שיואלין לחיים אכל מחוקך אפילו
תתקנו אין הראש פוטרי: **תתקנו**.
אפי' מחוקך הראש פוטרי: **מי שילא**
תתקנו לחיים. הוא דראש פוטרי אכל
מחוקך אפילו תתקנו צעינן רובו:
לדעו. טנפ"ש: **קרני רובא**. גובה
ראשו שאכל העורף: **מתנ"י** ואין
ידוע מסו. אם זכר אם נקבה אכל
יודעת היא שהוא ולד: **לזכר ולנקבה**.
ימי טוהר דזכר וימי טומאה דנקבה:
אין ידוע אם ולד היה אם לאו שש
לזכר ולנקבה ונדה. כלומר כשתראה
תהא נדה שאין לה ימי טוהר משמע
לאו ולד הוא. ובגמר"ל מפרש למה
הוזכר זכר הואיל ואין לה דם טוהר
דאי משום טומאת לידה הא קמני
נקבה: **גמ'** והפילה. ואינה יודעת
מה אם נפל אם רוח שהרי נפל
למים: **אמאי שש נדה**. ימיכי לה
מיהא ימי טוהר דזכר: **שילא מנאה**.
כשהיתה מעוברת יתה לאכא:
צו ציוס ריקנית: **ככור מספק**. שמא זה היה ולד והצא אחריו אינו ככור או שמא זה היה ולד והצא אחריו וכו' זכור מסורס הוא וילא ככור וכו' וילא כלל צלל מסו: **מעטפות**. יוס אחד קודם לידה
כעין גלייר"א: **מסיו רבי יוסי**. אד"ר יהושע צן לוי: **טועה**. ממתימא דמיידי באלה טועה שלא ידעה עת לידתה:
האשה

קאמר יצא מחוקך ומסורס משיבא רובו הרי זה כילוד אמר רב
רבי יוסי אומר משיבא תתקנו לחיים תניא נמי הכי יצא מחוקך (או) מסורס
משיבא רובו הרי זה כילוד הא תתקנו הראש פוטרי ר' יוסי אומר משיבא תתקנו
לחיים ואיזהו תתקנו לחיים משיבא רוב ראשו ואיזהו רוב ראשו ר' יוסי אומר
משיבא צדעיו אבא חנן משום ר' יהושע אומר משיבא פדחתו וי"א משיבא
קרני ראשו: **בתנ"י** "המפלת ואין ידוע מהו תשב לזכר ולנקבה אין ידוע אם
ולד היה אם לאו תשב לזכר ולנקבה ולנדה: **גמ'** (ט) א"ר יהושע בן לוי העברה
נהר והפילה מביאה קרבן ונאכל הלך אחר רוב נשים ורוב נשים ולד מעליא
ילדן תנן אין ידוע אם ולד היה תשב לזכר ולנקבה ולנדה אמאי תשב לנדה
לימא הלך אחר רוב נשים ורוב נשים ולד מעליא ילדן ומתנ"י בשלא הוחזקה
עוברת וכו' קאמר ריב"ל ויכשהוחזקה עוברת ת"ש בהמה שיצאה מלאה
ובאה ריקנית הבא אחריו בכור מספק ואמאי הלך אחר רוב בהמות ורוב
בהמות ולד מעליא ילדן והאי פשוט הוא אמר רבינא משום דאיכא למימר
רוב בהמות יולדות דבר הפוטרי מבכורה ומעוטין יולדות דבר שאינו פוטרי
מבכורה וכל היולדות מטנפות וזו הואיל ולא טנפה אתרע לה רובא *אי כל
היולדות מטנפות הא מודלא מטנפה בכור מעליא הוא אלא אימא רוב יולדות
מטנפות וזו הואיל ולא טנפה אתרע לה רובא *כי אתא רבין אמר
מתיב רבי יוסי ברבי חנינא טועה ולא ידענא מאי תיובתא מאי היא דתניא
אשה

הגהות הב"ח
(א) גבי מרחץ או מרחץ
וכי הרי הוא כילוד:
(ב) תורה משב כי לעיל כיו
צדק מ רש"ע":
גילוי הש"ס
גמ' אביב"ל עברה נהר וכו'
לעיל מ' ע"א: שם אי כל
היולדות. ענין זה מנוהג טו
ע"א:
הגהות מהר"ב
הנשבור
[א] תורה משב וכו' דמקמ'
האשה דמפרי לעיל דף ח ע"א
נ"ל:
לעני רש"י
טנפ"ש"י [בגמ' ר"ש].
צדעיים.
גלייר"א. ליהה.
הראש רש"י
אין הראש פוטרי
בנפלים. כן שמונה שמואל
ראשו מי החזירו וקדמו אחיו
ויאל. מי החזירו וקדמו אחיו
ראש הנפל פוטרי עד שילא
ראשו ורובו (בכורות סו).
עברה נהר והפילה. ואין
ידוע אם ולד הוא, מביאה
קרבן ונאכל. תחלת העוף
שלה נחלתה. ולא אמרינן על
הספק אלא אחיה נחלתה.
דלמא לאו ולד הוא הולין
ממקלן סן ומליקת חולין נכלה
(גטעיל יח').

תרי קולי דסתרי אלא מוקמינן כל חד וחד אודינה וטמאה שבויעם משום חומרא דוכר. ואפי' דבשמעתא דטועה מחמירין אפי' דאיכא כמה ספיקות יש לחלק היכא דתוחא ככר
לחורת טמאה: רוב היולדות מטנפות. האי טוהר היי קודם לידה ולא כמו טוהר דליל דהוי מיהו הולד עצמו. ומיידי בשלא שהתה בחון כ"א מעט דאם שהתה הרבה אימור טנפה וילדה: